

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Υμηττοῦ 47-51, 161 21 Καισαριανή, Τηλ. 210.72.24.123 FAX 210-72.23.584
(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Ἀριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/1343

Ἐν Καισαριανῇ τῇ 29ῃ Νοεμβρίου 2010

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 107η

Πρὸς

τοὺς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καὶ Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τὸν Ἱεροκῆρυκα καὶ τοὺς Ἐφημερίους,
τοὺς Εὐλεβεστάτους Διακόνους
τῆς Μητροπόλεώς μας

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

Εὐρισκόμενοι ἐν ἀναμονῇ τῶν Χριστουγένων καὶ προετοιμαζόμενοι γιὰ νὰ γιορτάσουμε τὴν ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, θεωροῦμε εὐκαιρο καὶ ἀναγκαῖο πρῶτον νὰ ἐμβαθύνουμε στὸ νόημα τῆς ἐορτῆς, ὅπως μᾶς προτρέπει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος λέγοντας «ἅς φιλοσοφήσουμε τώρα γιὰ τὴν ἐορτή, καὶ ἅς γιορτάσουμε μαζὶ μὲ τὶς φιλέορτες καὶ φιλόθεες ψυχές»¹ καὶ δεύτερον νὰ ὑπενθυμίσουμε τὶς ὁδηγίες ποὺ ἔχουμε δώσει γιὰ τὴν διακονία μας αὐτὴ τὴν περίοδο.

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Ὁ χαρακτήρας τῶν ἐορτῶν τῆς Ἐκκλησίας

Οἱ ἐκκλησιαστικὲς ἐορτὲς δὲν εἶναι ἀπλῶς περιστάσεις καὶ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ἐπιζητεῖ νὰ ἐπιδράσει ψυχολογικὰ καὶ ἐξωτερικὰ στὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν.

Οἱ ἐορτὲς μὲ κέντρο τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τὴν συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὴν πνευματικὴ Τράπεζα τῆς μεταλήψεως τοῦ ἁγίου Σώματος

καὶ Αἷματος τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔχουν περιεχόμενο πνευματικό, οὐσιαστικό καὶ πραγματικό. Δὲν εἶναι μόνον ἐπέτειοι ἱστορικῶν γεγονότων, ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι μυστικὲς ἐπαναλήψεις τῶν γεγονότων αὐτῶν στὶς ψυχὲς τῶν πιστῶν.

Κατὰ τὶς ἐορτὲς οἱ πιστοὶ ζοῦν πνευματικὰ τὰ ἐορταζόμενα γεγονότα τῆς πίστεως, τὴν Θεία Γέννηση, τὸ Βάπτισμα καὶ τὰ ἄλλα. Ἔτσι τὰ ἱερὰ πρόσωπα καὶ τὰ γεγονότα τῆς πίστεως εἶναι παρόντα πάντοτε καὶ ἐνώπιόν μας. Δὲν ἀναγόμεσθε σὲ αὐτὰ μὲ τὴν μνήμη. Δὲν τὰ βλέπουμε μὲ τὴν φαντασία. Ἀναστρεφόμεσθε τὰ πρόσωπα καὶ ζοῦμε τὰ γεγονότα ποὺ ἐπαναλαμβάνονται στὸ παρόν μὲ μυστικὸ τρόπο.

Γι' αὐτὸ οἱ ἱεροὶ Πατέρες καὶ οἱ ὕμνογράφοι τῆς Ἐκκλησίας μας στὶς εὐχὲς καὶ στοὺς ὕμνους χρησιμοποιοῦν τὴν λέξη «σήμερον» ὅχι ἀπλῶς ὡς ποιητικὴ ἔκφραση καὶ σχῆμα λόγου, ἀλλὰ πρὸς ἔκφραση τῆς πραγματικότητος, μιᾶς πνευματικῆς καὶ μυστικῆς πραγματικότητος, στὶς καρδιὲς τῶν πιστῶν. «Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου...», «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει...». Ἔτσι πιστεύεται καὶ νοεῖται ἡ παρουσία καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ Λόγου στὴν Ἐκκλησία στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ ὄνομα «Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός»².

2. Χριστός: Ὁ ἀληθινὸς καὶ τέλειος Ἄνθρωπος

Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε, σύμφωνα μὲ τὴν ἁγία Γραφή «κατ' εἰκόνα Θεοῦ»³. Ὁ Θεὸς τὸν σφράγισε μὲ τὸ ἅγιο Πνεῦμα καὶ τοῦ ἔδωσε πολλὰ χαρίσματα γιὰ νὰ ἐπιτελέσει τὸ ἔργο του στὸν κόσμος καὶ γιὰ νὰ χαίρεται ὁ ἴδιος. Αὐτὴ ἡ κατάστασις τῶν Πρωτοπλάστων ὀνομάστηκε ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τῆς θεολογίας Πατέρες «πρωτόκτιστο κάλλος» καὶ «ἀρχέγονη δόξα».

Ὁ Διάβολος φθόνησε τὸ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀμέσως κινήθηκε ὥστε καὶ τὸ δημιούργημα νὰ καταστρέψει καὶ τὴν κτίσις νὰ ὑποτάξει στὴν ἐξουσία του καὶ τὸν Θεὸ νὰ προσβάλλει. Ὅλα αὐτὰ τὰ πέτυχε μὲ δολιότητα συμβουλεύοντας τὸν ἄνθρωπο νὰ παραβεῖ τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ⁴.

Ἡ παράβασις ἔφερε τὴν ἔκπτωσις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν «ἀρχέγονη δόξα» καὶ τὴν ἀπώλεια τῶν θείων δωρεῶν καὶ τὴν διακοπὴ τῆς κοινωνίας του μὲ τὸν Δημιουργό του Θεό. Ἡ «εἰκόνα τοῦ Θεοῦ» ἀμαυρώθηκε.

Ὅμως ὁ Παντοδύναμος καὶ Πανάγαθος Θεὸς δὲν ἐγκατέλειψε τὸ ἀρχικὸ σχέδιό Του καὶ δὲν ἄφησε τὸν ἀρχέκακο Διάβολο νὰ ἀκυρώσει τὸ ἔργο Του. Παραδίδει τὴν φθαρεῖσα εἰκόνα στὸν θάνατο, διαλύει τὸν σύνδεσμο ψυχῆς καὶ σώματος, διαλύει καὶ τὸ ὑλικὸ σῶμα. Δημιουργεῖ νέα ἀνθρωπότητα εἰσάγον-

τας Τὸν Μονογενῆ Υἱό Του στὴν οἰκουμένη γιὰ νὰ δείξει καὶ πάλι τὴν εἰκόνα Του στὸν κόσμο.

Ἀναφερόμενος ὁ ἀπόστολος Παῦλος σὲ αὐτὸ τὸ θέμα γράφει:

«Αὐτὸς (δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) εἶναι εἰκόνα τοῦ ἀόρατου Θεοῦ, πρὶν ἀπὸ κάθε πλάσμα γεννημένος»⁵.

«Αὐτὸς (δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) εἶναι ἡ ἀκτινοβολία τοῦ θεϊκοῦ μεγαλείου καὶ ἡ τέλεια ἔκφραση τῆς θεϊκῆς ὑποστάσεως»⁶.

Στὸ πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου μας Ἰησοῦ ἀποκαλύφθηκε συγχρόνως καὶ ὁ ἀόρατος Θεὸς ἐφ' ὅσον:

«Κανεῖς ποτὲ δὲν εἶδε τὸν Θεό· μόνο ὁ μονογενὴς Υἱός, ποὺ εἶναι μέσα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Πατέρα, ἐκεῖνος μᾶς τὸν ἔκανε γνωστό»⁷.

Στὴν ἐρώτηση τοῦ Φιλίππου «Κύριε δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα» ὁ Κύριος ἀπάντησε:

«Τόσον καιρὸ εἶμαι μαζί σας Φίλιππε, καὶ δὲν μὲ ἔχεις γνωρίσει; Αὐτὸς ποὺ ἔχει δεῖ ἐμένα, ἔχει δεῖ τὸν Πατέρα. Πῶς μπορεῖς ἐσὺ νὰ λὲς δεῖξε μας τὸν Πατέρα;»⁸.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶχε ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἦταν «πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας»⁹.

Ἐπομένως ὁ «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» ἄνθρωπος εἶναι ὁ «πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας».

3. Ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Υἱοῦ φανέρωσε τὴν ἄπειρη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἔσχατη συγκατάβαση καὶ ταπείνωση

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ σαρκώνεται καὶ συγκαταβαίνει «τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων».

Τὴν κάθοδο τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴν γῆ περιγράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Ὁ Ὅποιος (δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς), ὃν καὶ ἦταν Θεός, δὲν θεώρησε τὴν ἰσότητά του μὲ τὸν Θεὸ ἀποτελεσμα ἀρπαγῆς, ἀλλὰ τὰ ἀρνήθηκε ὅλα καὶ πῆρε μορφὴ δούλου. Ἔγινε ἄνθρωπος καὶ ὄντας πραγματικὸς ἄνθρωπος ταπεινώθηκε θεληματικὰ ὑπακούοντας μέχρι θανάτου καὶ μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἀνέβασε πολὺ ψηλὰ καὶ τοῦ χάρισε τὸ ὄνομα ποὺ εἶναι ἐπάνω ἀπὸ ὅλα τὰ ὀνόματα. Ἔτσι, στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ὅλα τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ ὑποχθόνια θὰ προσκυνήσουν, καὶ θὰ ὁμολογήσουν ὅτι Κύριος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, γιὰ νὰ δοξάζεται ἔτσι ὁ Θεὸς Πατέρας»¹⁰.

Στὴν συγκατάβαση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀναφέρεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ μὲ τοὺς λόγους:

«Γνωρίζετε, βέβαια, τὴν χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἦταν πλούσιος καὶ ἔγινε γιὰ χάρη σας φτωχός, γιὰ νὰ μπορέσετε ἐσεῖς νὰ πλουτίσετε μὲ τὴν φτώχεια Ἐκείνου»¹¹.

Στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀναφέρεται ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὡς ἑξῆς:

«Ἔτσι ἀποδείχθηκε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ μᾶς, μὲ τὸ ὅτι ἀπέστειλε τὸν Υἱό Του τὸν Μονογενῆ στὸν κόσμος γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει τὴν νέα ζωὴ, ἃν ἐνωθοῦμε μὲ Αὐτόν»¹².

«Αὐτὸ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ὅχι ὅτι ἐμεῖς Τὸν ἀγαπήσαμε, ἀλλὰ ὅτι Αὐτὸς μᾶς ἀγάπησε Πρῶτος καὶ ἔστειλε τὸν Υἱό Του, ποὺ θυσιάστηκε γιὰ νὰ μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μας»¹³.

4. Ἀφετηρία συμμορφώσεώς μας μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό

Ἡ ἐορτὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ δημιουργεῖ σὲ ὅλους μας μία ὑποχρέωση, ἓνα καθῆκον. Ὁ Κύριός μας ἔλαβε τὴν δική μας μορφή, τὴν μορφή τοῦ δούλου, γιὰ νὰ λάβουμε ἐμεῖς τὴν δική Του μορφή, νὰ θεωθοῦμε, νὰ γίνουμε, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «ὅμοιοι μὲ τὸν Υἱό τοῦ Θεοῦ, ἔτσι ποὺ ὁ Χριστὸς νὰ εἶναι ὁ πρῶτος ἀνάμεσα σὲ ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἀδελφία»¹⁴.

Τὸν τρόπο τὸν ὑποδεικνύει ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Νὰ πετάξετε ἀπὸ ἐπάνω σας τὸν παλαιὸ ἐαυτό σας, ποὺ σᾶς συνδέει μὲ τὴν προηγούμενη ζωὴ σας καὶ ποὺ φθείρεται μὲ τὶς ἀπατηλὲς ἐπιθυμίες του. Νὰ ἀνανεωθεῖτε σὲ ὅλο τὸ πνευματικὸ σας βάθος. Νὰ ντυθεῖτε τὸν καινούριο ἄνθρωπο, ποὺ ὁ Θεὸς κατὰ τὸ σχέδιό Του τὸν ἔχει πλάσει γιὰ νὰ ζεῖ μὲ δικαιοσύνη καὶ ἀγιότητα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀλήθεια»¹⁵.

«Ἀφοῦ βγάλατε ἀπὸ ἐπάνω σας τὸν παλαιὸ ἁμαρτωλὸ ἐαυτό σας μὲ τὶς συνήθειές του, τώρα πιά ἔχετε ντυθεῖ τὸν καινούριο ἄνθρωπο, ποὺ ἀνανεώνεται συνεχῶς σύμφωνα μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ Του, ὥστε μὲ τὴν νέα ζωὴ του νὰ φτάσει στὴν τέλεια γνώση τοῦ Θεοῦ»¹⁶.

Μετὰ τὰ σχόλιά μας γιὰ τὸ νόημα τῆς ἐορτῆς προχωροῦμε στὴν καταγραφή τῶν ὁδηγιῶν μας γιὰ τὴν διακονία μας αὐτὴ τὴν περίοδο, ὥστε οἱ πιστοὶ νὰ καλλιεργηθοῦν πνευματικὰ καὶ νὰ βιώσουν τὶς ἐορτές, κατὰ τὸ ἥθος καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας μας.

ΜΕΡΟΣ Β΄

1. «Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω»¹⁷

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μεταξὺ τῶν ἄλλων παρακαταθηκῶν, τὶς ὁποῖες μᾶς κατέλιπε μέσω τῶν ἐπιστολῶν του διατύπωσε καὶ τὸν κανόνα ποὺ διέπει τὴν Θεία Λατρεία. Οἱ Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία τελοῦνται «εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν».

Οἱ δύο αὐτὲς προϋποθέσεις σημαίνουν, ὅτι τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησία τελοῦνται μὲ κοσμιότητα, μὲ εὐπρέπεια καὶ μὲ τὴν ἐπιβαλλόμενη τάξη, ὅπως ὀρίζουν τὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ εὐλάβεια καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὸν Θεὸ καὶ ἡ διάθεση ἀνταποκρίσεως τῶν ποιμένων στὶς ἀνάγκες τῶν πιστῶν.

α΄. Νὰ τελεῖτε ἄψογα τὴν Θεία Λατρεία, ὅπως προδιαγράφεται στὶς σχετικές διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ. Ἐψογα σημαίνει, ἡ Θεία Λατρεία νὰ τελεῖται γιὰ νὰ προσευχηθοῦν οἱ πιστοί, νὰ κατανυγοῦν καὶ νὰ συναντηθοῦν μὲ τὸν φιλόανθρωπο Θεὸ Πατέρα. Ἐψογα σημαίνει, ἡ Θεία Λατρεία νὰ τελεῖται μὲ ὑπευθυνότητα χωρὶς προχειρότητες καὶ ἀταξίες. Ἐψογα σημαίνει, ὅτι ὅλοι οἱ συντελεστὲς τῆς Θείας Λατρείας ὑπηρετοῦν τὸν ἴδιο σκοπὸ τῆς τελούμενης Θείας Λατρείας χωρὶς ματαιοδοξία, ἀλλὰ μὲ ταπεινοφροσύνη κατὰ τὴν ἀποστολικὴ προτροπὴ «νὰ ἐπιδιώκετε τὰ ἀγαθὰ ποὺ βρίσκονται στὸν οὐρανό, ἐκεῖ ποὺ κάθεται ὁ Χριστὸς στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ· οἱ σκέψεις σας νὰ εἶναι στραμμένες πρὸς αὐτά»¹⁸ καὶ βεβαίως συνεργάζονται μὲ φόβο Θεοῦ.

Γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν πιστῶν θὰ ἐκδώσουμε Εἰδικὸ Πολύπτυχο Πρόγραμμα τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, τὸ ὁποῖο θὰ διανεμηθεῖ ἀπὸ τὸ παγκάρι δωρεὰν καὶ θὰ τὸ τηρήσετε μὲ ἀκρίβεια.

Σημειώνουμε ἐπεξηγηματικὰ τὸν λόγο γιὰ τὸν ὁποῖον ὀρίσθηκε ἡ Θεία Λειτουργία τῶν Χριστουγέννων νὰ τελεῖται πρὶν τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποσκοποῦσε στὴν καταπολέμηση τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ἡλίου ὡς Θεοῦ, εἰσήγαγε τὴν ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων γιὰ νὰ λατρεύεται ὁ νοητὸς ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης, δηλαδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος προὔπῃρχε τῆς δημιουργίας τοῦ ἡλίου. Ὁ κτιστὸς ἡλιος εἶναι δημιούργημα τοῦ Ἀκτίστου Ἠλίου, ὁ ὁποῖος ὑπῆρχε προαιώνια. Γι' αὐτὸ ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ κτιστοῦ ἡλίου.

Ἐνῶ διασώζουμε τὴν βαθύτατη ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὴν προαιώνια ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ Λόγου, συγκαταβαίνουμε καὶ στὴν ἀδυναμία ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦν νὰ προσέλθουν «σκοτίας ἔτι οὔσης» στὴν Θεία Λειτουργία τελοῦντες τὴν δεύτερη Θεία Λειτουργία.

β'. Νὰ διδάξετε ὅλους τοὺς συνεργάτες στὴν ἐνορία «πῶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται κανεὶς στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁ στύλος καὶ τὸ θεμέλιο τῆς ἀλήθειας»¹⁹.

* Πρῶτοι συνεργάτες, οἱ ἱεροφάλτες στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συστήσετε νὰ τηροῦν τὶς διατάξεις τοῦ Τυπικοῦ, νὰ μὴ αὐθαιρετοῦν, νὰ μὴ χρησιμοποιοῦν τὸ ἀναλόγιο γιὰ νὰ προβληθοῦν, ἀλλὰ μὲ ταπείνωση καὶ συναίσθηση τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιτελοῦν τὴν διακονία τους γιὰ νὰ «λατρεύουν τὸν Θεὸ μὲ τρόπο εὐάρεστο, μὲ σεβασμὸ καὶ μὲ εὐλάβεια»²⁰.

Οἱ ἀκολουθίες τῶν ἐορτῶν περιλαμβάνουν ὕμνους καὶ ἀναγνώσματα, ποὺ στὸ καθένα περιέχεται μία διδασκαλία γιὰ τὸ ἐορταζόμενο πρόσωπο καὶ γεγονός.

Γι' αὐτὸ πρέπει εἴτε νὰ ψάλλονται εἴτε νὰ διαβάζονται μὲ προσοχὴ καὶ νὰ ἀποδίδεται τό νόημά τους.

Ἡ ἀνάλυση τῶν ἀναγνωσμάτων ποὺ ἀναφέρονται στὸ «μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον»²¹ εἶναι ἓνα ὠραῖο καὶ ἐποικοδομητικὸ θέμα, τὸ ὁποῖο συνιστοῦμε νὰ παρουσιάσετε στὶς διαλέξεις καὶ στὶς κατηχητικὲς ὁμιλίες σας γιὰ τὴν πνευματικὴ καλλιέργεια τῶν πιστῶν.

* Ἐπόμενοι συνεργάτες οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ Ἐπίτροποι. Καὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐκπαιδευθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ποὺ εἶναι οὐσιαστικὰ καὶ συντελοῦν στὴν εὐρύρυθμη τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Ὅφειλετε νὰ τοὺς ἐνημερώσετε γιὰ ὅλα τὰ θέματα καὶ ἐκεῖνοι μὲ ὑπακοή, καλὴ διάθεση, προθυμία καὶ σεβασμὸ νὰ ἐπιτελοῦν τὸ ἔργο τους.

Οἱ Ἐπίτροποι ἐπιβάλλουν τὴν τάξη στὴν Ἱερὰ Ἀκολουθία. Διευκολύνουν τοὺς πιστοὺς στὸν Ἱερὸ Ναό. Διευθετοῦν τὰ ζητήματα χωρὶς νὰ θορυβοῦν. Ἐξηγοῦν μὲ εὐγένεια. Ἐπιλαμβάνονται ὅλων τῶν θεμάτων, ὥστε οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι νὰ ἐπιτελοῦν ἀπερίσπατοι τὰ καθήκοντά τους στὴν σύναξη τῶν πιστῶν.

Ἡ πρόληψη τῶν θορύβων καὶ ἀταξιῶν ποὺ ταρασσούν τοὺς προσευχόμενους εἶναι ἀποκλειστικὸ καθήκον τους.

Ἰδιαιτέρως ἐφιστᾶται ἡ προσοχή σας γιὰ νὰ λάβετε τὰ ἀπαραίτητα μέτρα, ὥστε νὰ μὴ προκαλεῖται θόρυβος ἀπὸ πιεστικούς κατὰ τὴν μετάδοση τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων. Ἐπίσης ὁφείλετε νὰ ἐπιβάλλετε τάξη καὶ στὸ Ἱερὸ Βῆμα. Αὐτὸς ὁ θόρυβος εἶναι κατὰ πάντα ἀδικαιολόγητος καὶ σκανδαλίζει τοὺς πιστούς.

* Πέρα ἀπὸ αὐτὰ καὶ οἱ λοιποὶ συνεργάτες τῆς Ἐνορίας πρέπει νὰ ἐνημερωθοῦν γιὰ τὰ καθήκοντά τους, ὥστε εἰ δυνατόν, κανένα ἀπρόοπτο καὶ ἀπρογραμμάτιστο νὰ μὴ σᾶς ἐκθέσει.

Δὲν ἀγνοεῖτε ἀσφαλῶς, ὅτι αὐτὲς τὶς ἡμέρες θὰ προσέλθουν στὶς Ἱερὲς Ἀκολουθίες καὶ ἐνορίτες, οἱ ὅποιοι ἐκκλησιάζονται μία ἢ δύο φορές τὸ χρόνο. Αὐτοὶ δὲν γνωρίζουν. Πρέπει κάποιος νὰ τοὺς ὑποδείξει τὰ δέοντα γιὰ νὰ μὴ στενοχωρηθοῦν καὶ νὰ μὴ σᾶς στενοχωρήσουν.

γ'. Μετὰ τὴν ἐκπαίδευση τῶν συνεργατῶν ἐπιβάλλεται νὰ φροντίσετε τὴν καθαριότητα καὶ εὐπρέπεια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιδεικνύονται οὔτε ὑπερβολὲς οὔτε ἀδιαφορία.

Σὲ παλαιότερες Ἐγκυκλίους μας ἔχουμε ἐπιστήσει τὴν προσοχὴ ὅλων, ὥστε οἱ πολυέλαιοι, τὰ καλύμματα, τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ τῆς θείας λατρείας νὰ εἶναι καθαρά.

Στὴν ἐνότητα αὐτὴ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ συντονισμός, ἡ σωστὴ ρύθμιση καὶ καλὴ χρῆση τῶν μικροφωνικῶν ἐγκαταστάσεων. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὑπενθυμίζουμε τὰ ὑπ' ἀριθμὸ Φ.1/4/591/8.7.2003 καὶ Φ.1/4/872/4.9.2008 Ἐγκύκλια Σημειώματά μας.

2. Ἡ πνευματικὴ προετοιμασία τῶν πιστῶν γιὰ τὴν συμμετοχὴ τους στὴν ἐορτὴ τῆς Ἐκκλησίας

Ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος διδάσκει, ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ τέλειες καὶ θεῖες δωρεές, γιὰ τὶς ὁποῖες γιορτάζουμε τὰ Χριστούγεννα, μᾶς δόθηκαν ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ νὰ γίνουμε συμμετοχοὶ καὶ κοινωνοὶ τῆς θείας φύσεως.

«Ἡ θεία δύναμή Του μᾶς δώρισε ὅλα ὅσα μᾶς χρειάζονται γιὰ τὴν ζωὴ μας καὶ γιὰ τὴν λατρεία τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν βαθιὰ γνώση Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος μᾶς κάλεσε μὲ τὴν δόξα Του καὶ τὰ θαυμαστά Του ἔργα. Ἔτσι μᾶς δώρισε τὶς πιὸ πολύτιμες καὶ τὶς πιὸ μεγάλες ὑποσχέσεις, μὲ τὶς ὁποῖες θὰ γίνετε μέτοχοι τῆς θείας φύσεως, καὶ θὰ ἀποφύγετε τὴν φθορὰ ποὺ προκαλοῦν οἱ κοσμικὲς ἐπιθυμίες»²².

Αὐτὸ πραγματοποιεῖται μὲ τὰ ἅγια Μυστήρια. Τὰ πάντα στὴν Ἐκκλησίᾳ πρὸς αὐτὸ τὸν σκοπὸ συντελοῦν κατὰ τὴν ἀποστολικὴ διδασκαλία «Δὲν εἴστε, λοιπόν, πιά ξένοι καὶ χωρὶς δικαιώματα, ἀλλὰ ἀνήκετε στὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ, στὴν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ. Προστεθήκατε καὶ ἐσεῖς στὸ οἰκοδόμημα ποὺ ἔχει θεμέλιο τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς προφῆτες, καὶ ἀκρογωνιαῖο λίθο Αὐτὸν τὸν Ἰδιο τὸν Χριστό»²³.

Γιὰ τοῦτο ὑποχρεούμεθα νὰ προετοιμάσουμε τοὺς πιστοὺς κατάλληλα γιὰ νὰ προσέλθουν εἴτε στὸ Μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως εἴτε στὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Νὰ ἐκκλησιασθοῦν καὶ νὰ δοξολογήσουν τὸν Θεὸ γιὰ τὰ ἀγαθὰ ποὺ χάρισε στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν ἐνσάρκωση

τοῦ Υἱοῦ Του. Ὑπάρχουν κατάλληλα βοηθήματα ποὺ μπορεῖτε νὰ τὰ συμβουλευθεῖτε.

Ἰδιαίτερη μέριμνα νὰ ἐπιδείξετε γιὰ τὸν ἐκκλησιασμὸ τῶν μαθητῶν. Εἶναι μία ἀκόμη καλὴ εὐκαιρία καὶ δυνατότητα, ἥ ὁποία προσφέρεται γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουμε ποιμαντικά.

Γιὰ τὴν προετοιμασία τῶν πιστῶν ἀξιοποιήσατε καὶ κάθε εὐκαιρία τῶν κατ' οἶκον ἐπισκέψεων, γιὰ τὴν τέλεση Ἱερῶν Μυστηρίων καὶ Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Μὴ περιορίζεσθε στὴν τέλεση τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας. Ἐπωφεληθεῖτε γιὰ νὰ μιλήσετε γιὰ τὶς ἡμέρες, γιὰ τὴν σημασία τους, προσφέρετε ἓνα ἐποικοδομητικὸ βιβλίο. Ἀναφερθεῖτε στὴν ἀνάγκη συμμετοχῆς στὰ ἀγιώτατα Μυστήρια.

3. Ἡ κατήχηση τῶν πιστῶν

Οἱ ἀνάγκες κατηχήσεως τῶν πιστῶν συνεχῶς αὐξάνονται καὶ ὀφείλουμε νὰ ἀγρυπνοῦμε, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος δεχόταν ὅτι «ἔχει αὐτὸ τὸ χρέος πρὸς ὅλους, πολιτισμένους καὶ ἀπολίτιστους, μορφωμένους καὶ ἀμόρφωτους»²⁴.

«Ἐὰν κηρύττω τὸ εὐαγγέλιο, αὐτὸ δὲν ἀποτελεῖ γιὰ ἐμένα αἰτία καυχήσεως ἀλλὰ μοῦ ἐπιβάλλεται ὡς ἀνάγκη. Ἀλλοίμονό μου ἂν δὲν κηρύττω τὸ εὐαγγέλιο!»²⁵.

«Εἶμαι ἐλεύθερος, χωρὶς ἐξάρτηση ἀπὸ κανέναν· καὶ ὅμως ἔκανα τὸν ἑαυτό μου σκλάβο ὅλων γιὰ νὰ κερδίσω ὅσον τὸ δυνατόν πιὸ πολλούς. Ἀνάμεσα στοὺς Ἰουδαίους συμπεριφέρθηκα σὰν Ἰουδαῖος γιὰ νὰ τοὺς κερδίσω γιὰ τὸν Χριστό καὶ ἐνῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν εἶμαι πιά κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ νόμου, ἀνάμεσα σὲ αὐτοὺς ποὺ εἶναι συμπεριφέρθηκα σὰν νὰ ἤμουν καὶ ἐγώ, γιὰ νὰ τοὺς κερδίσω γιὰ τὸν Χριστό. Παρόμοια, ὅταν βρισκόμουν με αὐτοὺς ποὺ ἀγνοοῦσαν τὸ Μωσαϊκὸ νόμο, γιὰ νὰ τοὺς κερδίσω, ζοῦσα καὶ ἐγὼ σὰν ξένος πρὸς τὸ νόμο χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει πὼς δὲν ὑπακούω στὸν νόμο τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ εἶμαι δεμένος μετὰ τὸν νόμο τοῦ Χριστοῦ. Μὲ ὅσους ἔχουν ἀδύνατη πίστη, ἔγινα τὸ ἴδιο γιὰ νὰ κερδίσω τοὺς ἀδύνατους στὴν πίστη, Γιὰ τοὺς πάντες, ἔγινα τὰ πάντα, ἔτσι ὥστε μετὰ κάθε τρόπο νὰ σώσω μερικούς»²⁶.

Γιὰ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν θὰ διανεμηθοῦν εἰδικὰ φυλλάδια, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς ἐνημερώσουμε προσεχῶς μετὰ Ἐγκύκλιο Σημείωμά μας.

Συνημμένως ἀποστέλλουμε τὰ Μηνύματα γιὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Πρωτοχρονιὰ προκειμένου νὰ ἀναγνωστοῦν κατὰ τὴν ἀπόλυση τῆς θείας Λειτουργίας τῆς 25ης Δεκεμβρίου 2010 καὶ 1ης Ἰανουαρίου 2011.

4. Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἑορτὴ πανσεβάσμιος, ἑορτὴ ἀγάπης καὶ κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων

Οἱ ἑορτὲς μᾶς ἐνώνουν καὶ φανερώνουν τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφότητά μας. Γι' αὐτὸ διοργανώνουμε τὴν φιλανθρωπία τῆς Ἑνορίας, ὥστε νὰ προσφέρουμε ἀγάπη, στοργή, πρόνοια καὶ βοήθεια σὲ ὅσους ἔχουν ἀνάγκη.

Ὁ «Ἑρανος τῆς Ἀγάπης» προορίζεται γιὰ νὰ συγκεντρώσουμε χρήματα, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

Στὴν περίοδο τῆς δοκιμασίας τῶν ἀδελφῶν συνανθρώπων μας ἔχουν ἐφαρμογὴ οἱ προφητικοὶ λόγοι:

«Κόψε καὶ μοίραζε σὲ ἐκεῖνον ποὺ πεινάει τὸν ἄρτο σου, καὶ πτωχοὺς, ποὺ δὲν ἔχουν στέγη, βάλε στὸ σπίτι σου· ἐὰν δεῖς γυμνὸ, ντύσε τον, καὶ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς σου δὲν θὰ σηκώσεις ψηλὰ τὰ μάτια σου, προσποιούμενος ὅτι δὲν τοὺς βλέπεις. Καὶ ἐὰν δώσεις σὲ ἐκεῖνον ποὺ πεινάει τὸν ἄρτο μὲ ὅλη τὴν προθυμία τῆς ψυχῆς σου καὶ χορτάσεις ψυχὴ, ποὺ ἔχει ταπεινωθεῖ ἀπὸ τὴν στέρηση, τότε θὰ ἀνατείλει τὸ φῶς τῆς εὐτυχίας σου καὶ τῆς θείας προστασίας σου στὸ σκοτάδι· τὸ δὲ σκοτάδι τῆς ἀθλιότητάς σου θὰ μεταβληθεῖ καὶ θὰ λάμψει σὰν φῶς μεσημβρίας»²⁷.

Γιὰ τὴν διακονία αὐτὴ ἔχουμε δώσει ὁδηγίες μὲ τὴν ὑπ' ἀριθμὸ 101 Φ.1/3/1128/19.10.2010 Ἐγκυκλίου μας καὶ τὸ ὑπ' ἀριθμὸ Φ.1/4/1100/14.10.2010 Ἐγκύκλιο Σημείωμά μας.

Ἐπίσης καὶ ἀπὸ τίς Ἑνορίες θὰ διανεμηθοῦν, ὅπως τὰ παρελθόντα ἔτη δέματα καὶ χρηματικὰ βοηθήματα.

Αὐτὸ τὸ καθήκον μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας:

«Μὴ ξεχνᾶτε ἀκόμα νὰ κάνετε τὸ καλὸ καὶ νὰ μοιράζεσθε μὲ τοὺς ἄλλους ὅ,τι ἔχετε. Μὲ τέτοιες θυσίες εὐχαριστεῖται ὁ Θεός»²⁸.

Μὴ παραλήψετε νὰ εὐχηθεῖτε στοὺς συνεργάτες καὶ σὲ ὅλα τὰ στελέχη τῆς ἐνορίας σας.

Ὑπενθυμίζουμε καὶ τίς σχετικὲς Ἐγκυκλίους μας τῶν προηγουμένων ἐτῶν γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς διακονίας μας αὐτὴ τὴν περίοδο.

10 (Φ.1/3/764) 14.12.2000

19 (Φ.1/3/952) 10.12.2001

25 (Φ.1/3/1063) 29.11.2002

32 (Φ.1/3/1065) 19.11.2003

43 (Φ.1/3/1402) 1.12.2004

54 (Φ.1/3/1285) 21.11.2005
64 (Φ.1/3/1423) 16.11.2006
72 (Φ.1/3/1165) 20.11.2007
84 (Φ.1/3/1192) 18.11.2008
96 (Φ.1/3/990) 25.11.2009

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί

Στοὺς δυσχέιμερους καιροὺς ποὺ διερχόμαστε, οἱ πιστοὶ μας χρειάζονται στήριγμα, ἐλπίδα, ἐνθάρρυνση παρηγοριὰ καὶ ἔμπνευση.

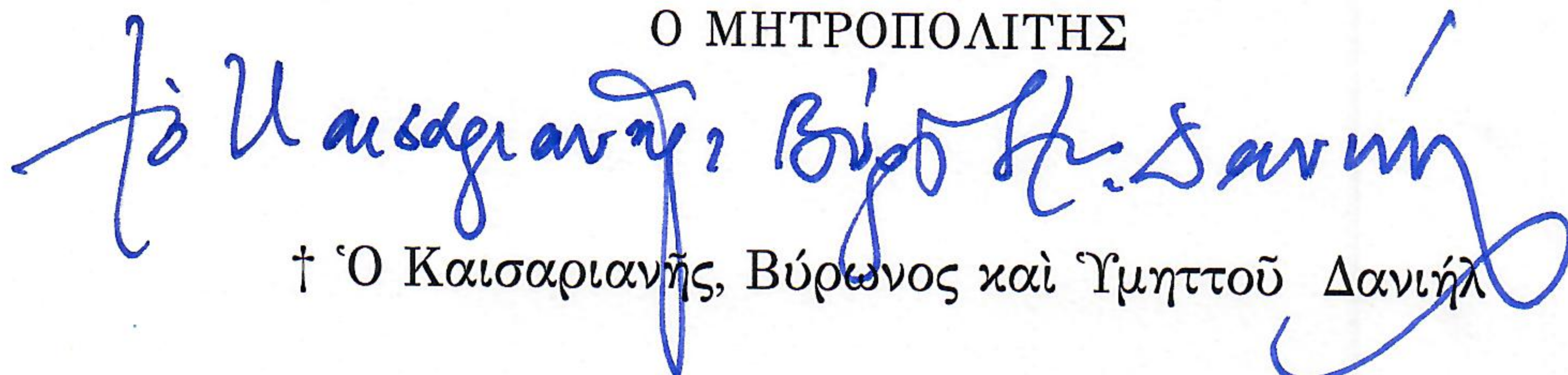
Οἱ Ποιμένες τους ὀφείλουμε νὰ ἀνταποκριθοῦμε καὶ νὰ ἐμπνεύσουμε σὲ ὅλους πίστη στὸν Θεό, νὰ συστήσουμε σὲ ὅλους μὲ στοργή, αὐτοέλεγχο, αὐτοκριτική, καὶ μετάνοια γιὰ νὰ ἀνακουφισθοῦν ἀπὸ τὰ λυπηρὰ ποὺ τοὺς ταλαιπωροῦν καὶ τοὺς ἀπελπίζουν.

Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ διακονοῦμε μὲ πίστη, αὐτογνωσία, αὐτοθυσία καὶ συνέπεια κατὰ τὴν ἐπιτέλεση τῆς ἀποστολῆς μας.

Εὐχομαι ὁ Κύριός μας νὰ σᾶς ἐνισχύσει στὴν θεοφιλῇ διακονία σας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

Παραπομπές

1. «Περὶ τῆς ἐορτῆς φιλοσοφήσωμεν, καὶ συνεορτάσωμεν ταῖς φιλεόρτοις καὶ φιλοθέοις ψυχαῖς» ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου «Λόγος εἰς τὰ Φῶτα (λθ΄) Ε.Π.Ε. τ. 5^{ος} σελ. 96, § ια.
2. Ματθαίου α΄ 23.
3. Γενέσεως α΄ 26 καὶ 27.
4. Γενέσεως γ΄.
5. Ὅς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου πρωτότοκος πάσης κτίσεως» Πρὸς Κολοσσαεῖς α΄ 15.
6. «Ὅς (ὁ Ἰησοῦς Χριστός) ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ» (πρὸς Ἑβραίους α΄ 3).
7. «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο» (Ἰωάννου α΄ 18).
8. «Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;» (Ἰωάννου δ΄ 8-9).
9. Ἰωάννου α΄ 14.
10. «Ὅς (δηλαδὴ ὁ Ἰησοῦς Χριστός) ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἐαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς» (πρὸς Φιλιππησίους β΄ 6-10).
11. «Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε» (πρὸς Κορινθίους Β΄ ἡ' 9).
12. «Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ» (Ἰωάννου Α' δ' 9).
13. «Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν» (Ἰωάννου Α' δ' 10).
14. «Σύμμορφοι τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς» (πρὸς Ρωμαίους ἡ' 29).
15. «Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας» (πρὸς Ἐφεσίους δ' 22-24).
16. «Ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν» (πρὸς Κολοσσαεῖς γ' 9-10).
17. Πρὸς Κορινθίους Α' ιδ' 40.
18. «Τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος, τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» (πρὸς Κολοσσαεῖς γ' 1-2).
19. «Πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας» (πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 15).

20. «Λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας» (Πρὸς Ἑβραίους ιβ' 28).

21. Πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16.

22. «Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδω-
ρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς, δι' ὧν τὰ τίμια
ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως
ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς» (Β' Πέτρου α' 3-4).

23. «Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι
τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρο-
γωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (πρὸς Ἐφεσίους β' 19-20).

24. «Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί» (πρὸς Ρω-
μαίους α' 14).

25. «Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
δέ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» (πρὸς Κορινθίους Α' θ' 16).

26. «Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας
κερδήσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ
νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνο-
μος Θεῷ ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ, ἵνα κερδήσω ἀνόμους· ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής,
ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (πρὸς
Κορινθίους Α' θ' 19-22).

27. «Διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγε εἰς τὸν οἶκον
σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψει...
καὶ δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσης, τότε ἀνα-
τελεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ φῶς σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία. καὶ ἔσται ὁ Θεός σου
μετὰ σοῦ διαπαντός» Ἡσαΐου νη' 7, 10-11.

28. «Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρε-
στεῖται ὁ Θεός» (πρὸς Ἑβραίους ιγ' 16).